

**PROBLEMATICA RROMILOR DIN PERSPECTIVA
ASISTENȚEI SOCIALE. STUDIU DE CAZ - COMUNITATEA
DE RROMI DE LA KM 10, MUNICIPIUL BRĂILA
Roma Community Problems. Gypsies and their Social
Care Workers. "10 KM Colony"**

Tudor GHEORGHE*

Abstract

One of the most important minority by number, traditions, and cultural specificity of the Romanian society is the gypsy/rroma minority.

Since 14th Century they have permanently been present on the Romanian territory, reinforcing their subordinate status by contributing to the development of the Romanian culture and society. Today they are a major preoccupation for the Romanian society.

Rroma community named generally "10 KM Colony" is settled 10 KM South-West from Brăila City, on the 21st National Road which links Brăila to Slobozia. On the South of the Community is located the Former Paper and Cellulose Factory, to the West there are patches of arable ground, to the North the Lacu Sărat spa and to the East, the community is bounded by the village of Chiscani.

Regarding the Rroma/gypsy dwelling-houses, the buildings, the yards as well as their overall organization, all stand as a proof of the gypsies' lack of interest accounted for by their poverty or poor incomes, most of the times that being a matter of their mentality or personal interest concerning household aspects, i.e., not paying attention or due respect to their household maintenance (and garnishment).

Unfortunately, there are no important or significant programs for social work interventions with a view to sustaining this community as part of our society. There is no social or educational project either, the growing problem of illiteracy and the necessity to benefit by the 416/2001 law regarding the minimum income making the gypsies an even less-favored community.

Keywords: ethnic minority, social care workers, gypsy/rroma, community 10KM, Brăila City

---

* **Asist. univ. drd., Universitatea Constantin Brâncoveanu Pitești.**

Analele Universității Dunărea de Jos Galați, fasc. XX, Sociologie, nr. 5, 2010, pp. 80-99.

I.1 CONSIDERAȚII PRELIMINARE

Politica de egalizare – sau mai bine spus de standardizare - a indivizilor promovată de regimurile comuniste în Europa de Est a avut ca efect evitarea marginalizării sociale, iar concluzia care se impune este că înainte de 1989, datorită politicii de diminuare a diferențelor sociale și de „înregimentare“ a întregii populații în sistem, nu au existat procese evidente de marginalizare a etnicilor rromi de către instituțiile publice, chiar dacă existau prejudecăți și atitudini discriminatorii în rândul populației majoritare.

În perioada postdecembristă rromii nu au reprezentat o minoritate etnică discriminată deoarece nu li s-a dat dreptul de a reprezenta o minoritate etnică, liberă să-și promoveze propriile tradiții culturale, politica fiind de asimilare a acestora.

După 1989 însă, schimbările sociale rapide și intensive care au ridicat probleme serioase și neprevăzute în cursul procesului de instituționalizare și consolidare democratică în societate, dar și tranziția către o economie de piață, au generat un proces de polarizare socială și de marginalizare.

Odată cu liberalizarea și democratizarea societății, a avut loc un proces de emancipare a diferitelor minorități etnice, religioase și de conturare a identității acestora, dar în același timp și de marginalizare a lor de către majoritate. Trebuie să remarcăm faptul că această reacție este universală și nu este specifică doar României, peste tot respinșii aparțin acelor categorii care nu pot asimila normele dominante.

Democratizarea vieții politice și pluripartitismul au oferit minorităților etnice șansa reprezentării politice.

Caracteristicile populației de rromi:

Caracteristicile de tip etnic propriu-zis (limbă specifică, pe care nu toți o cunosc și utilizează, tradiții, port, muzică, conștiință a apartenenței) se combină cu efectele negative ale **deficitului istoric de modernizare a majorității populației de rromi**. O lungă istorie de marginalizare s-a sedimentat într-o întârziere a procesului de modernizare, cu blocaje importante de integrare cu succes într-o societate în rapidă schimbare, dominată de o competiție în creștere. Deficitul de modernizare a fost compensat o lungă perioadă de timp de dezvoltarea unor strategii de supraviețuire la marginea societății care, pe lângă fixarea unei sărăcii adesea extreme, a blocat angajarea într-un proces de modernizare de succes.

Probleme de identificare

Spre deosebire de toate celelalte grupuri etnice, contururile populației de rromi sunt extrem de fluctuante, neputându-se stabili o cifră suficient de exactă.

Dificultatea stabilirii contururilor populației rrome provine din două cauze. În primul rând o largă varietate a modelelor de viață: apartenență religioasă, utilizarea sau nu a limbii române, identificarea ridicată cu populațiile învecinate. În al doilea rând, o accentuată fluctuație a identificării cu o etnie sau alta, în funcție de contextul acestei autoidentificări.

Din acest motiv, dimensiunea legal acceptată a populației de rromi este cea rezultată din totalitatea persoanelor care se **identifică** ca rromi (**autoidentificarea**), în singurul context oficial: recensământul. În toate țările, doar în contextul unor cercetări științifice și în mod exclusiv în scopuri care susțin o politică socială suportivă se utilizează o identificare a persoanelor care provin istoric dintr-o comunitate etnică rromă (**heteroidentificarea**).

Asemenea analize sunt strict confidențiale, iar utilizarea lor se face numai la nivel de mari grupuri de populație.

Câți rromi sunt în România ?

Recensământ¹:

1992: 401 087 = 1,8%

2002: 535 250 = 2,5%

Diferența dintre datele celor două recensăminte nu exprimă creșterea fizică exactă a populației de rromi, parțial ea conținând și o variație greu de determinat a identificării ca rromi în cele două recensăminte.

Estimările Institutului de Cercetare a Calității Vieții²:
1998, în jur de **1,5 milioane**, adică **6,7%**.

În această estimare sunt cuprinse atât persoanele care s-au identificat a fi rromi, cât și cei care au fost *heteroidentificați* ca provenind dintr-un mediu social-economic și cultural rrom. Estimare făcută de Institutul de Cercetare a Calității Vieții care a utilizat o metodologie statistică cu un grad ridicat de siguranță, pe un eșantion de aproximativ 20000 persoane identificate a fi rromi.

România are cel **mai mare număr de rromi din Europa** ca **procent** din întreaga populație, Bulgaria prezintă un procent mai ridicat.

¹ Institutul Național de Statistică

² Institutul de Cercetare a Calității Vieții

Analele Universității Dunărea de Jos Galați, fasc. XX, Sociologie, nr. 5, 2010, pp. 80-99.

Rromii declarați la ultimele recensăminte

	Bulgaria	Republica Slovacă	România	Ungaria	Cehia
Nr. rromi	365 160	91 284	53 5 250	190046	11718
Pondere din populație	5,0%	1,7 %	2,5 %	1,9%	0,1%

* 2002 pentru România și 2001 pentru celelalte

Asistența socială

Nu este surprinzătoare date fiind cifrele prezentate până în acest punct dependența unui procentaj mare dintre familiile de rromi de ultima rețea de siguranță la nivel social, sistemul de asistență socială.

Excluși sau autoexcluși din sistemul pieței muncii, neacoperiți de sistemul de asigurări sociale, 75% dintre capii de familie de rromi consideră că ei și familiile lor ar fi îndreptățiți, ar trebui să primească ajutor social.

Cu toate acestea aproape jumătate având dosarul depus pentru a primi ajutor social putem spune că populația aceasta în foarte mare măsură este dependentă de sistemul de asistență socială, de stat și de comunitatea locală.

Rețelele de suport la populația de rromi

Povara care apasă asupra comunităților de rromi și în special a celor puțini activi dintre rromi este foarte mare. Fiind prea vulnerabili pentru a rezista pe piața muncii, prea mulți pentru a putea fi protejați de un stat așa de lipsit de resurse, mulți dintre rromi rămân cu singura alternativă posibilă pentru a-și satisface nevoile de bază: familia și comunitatea. Din păcate, nici situația familiei (ca structură) nu este prea favorabilă pentru mulți dintre ei.

Dacă rețeaua de rude și prieteni funcționează pentru jumătate dintre rromi atunci când se află în nevoie, ea funcționează ca o sursă de împrumut în majoritatea cazurilor și foarte rar ca o sursă de ajutor nerambursabil. Cât privește soluțiile extreme precum furtul, cerșitul sau căutatul în gunoi dar și soluția răbdatului de foame, ele sunt dovada situației disperate a unei părți importante a populației de rromi, pentru care responsabilitatea o poartă într-o bună măsură și guvernării din cauza lipsei de politici sociale sau a ineficienței muncii acestora.

Situația rromilor din România constituie o formă specifică de excluziune care presupune chiar extinderea conceptului față de acțiunile sale din Europa Occidentală. Lipsa actelor de identitate la un număr însemnat de cetățeni, în special de etnie rromă, constituie o formă de excluziune socială mult mai gravă decât șomajul, acești oameni fiind excluși chiar de la statutul (formal) de cetățeni care le-ar fi conferit o mulțime de drepturi de care nu pot să beneficieze.

Repartiția geografică a populației de etnie rromă la recensămintele din 1992 și 2002 prezintă o creștere a ponderii rromilor în cadrul unor concentrări teritoriale de mari dimensiuni care, în general, se mențin.

Procente ridicate ale rromilor înregistrează localitățile din centrul țării (județele Brașov, Sibiu, Mureș) urmate de cele de pe latura vestică (Satu Mare, Sălaj, Bihor, Arad) și comunele din sudul județelor Dolj și Mehedinți.

La nivel național, în mediul urban (2002) valoarea ponderii rromilor este mai redusă decât în mediul rural (1,8% față de 3,2%). Cele mai mari aglomerări de rromi apar în comune (unde se întâlnesc maximele), doar 8 orașe prezentând procente de peste 10%, acestea fiind încadrate în categoria orașelor mici.

Structura etnică a județului Brăila în anul 2002 a fost :

Români	83,5%
Rromi	4,0 %
Altele – lipoveni , greci, evrei	12,5 %

Dintre toate minoritățile etnice din România, rromii sunt de departe cea mai săracă: trei sferturi trăiesc în sărăcie, și mai bine de o jumătate în sărăcie severă. Disproporția dintre rata sărăciei severe înregistrată în cazul populației rrome și cea pe totalul populației este mult mai importantă decât cea înregistrată în cazul ratei sărăciei.

Rata sărăciei în funcție de etnie (2008)

	Rata sărăciei severe	Rata sărăciei
Româna	9.3	24.4
Rromă	52.2	75.1
Alta	11.3	31.7

Sursa: calcule CASPIS pe baza datelor INS referitoare la 2008

În ceea ce privește familiile de rromi, tipul specific al acestora este familia extinsă. Conform datelor recensământului din 2002, dimensiunea medie a familiei de rromi pe întreaga țară este de 2,1. Dacă datele acestea sunt valabile pentru anii dinainte de 1992, în cercetarea realizată de Institutul de Cercetare a Calității Vieții numărul mediu de persoane într-o familie de rromi este de 6,6 fiind incluși bunici, nurori, gineri, nepoți și alte persoane și se prezintă conform tabelului de mai jos:

Familiiile de rromi în funcție de numărul de persoane

1 - 2 persoane	7,2 %
3 - 4 persoane	16,8 %
5 - 6 persoane	30,3 %
7 - 8 persoane	25,1 %
9 - 10 persoane	10,0 %
11 și peste	10,7 %

Sursa INS

Datele din anul 2002 indică faptul că numărul mediu de persoane într-o familie de rromi a scăzut până la valoarea de 4-6, valoare înregistrată atât în mediul urban cât și în mediul rural. Totuși această valoare este foarte ridicată, în comparație cu alte minorități la care numărul mediu este de : 3,6 la turci, 3,01 la tătari și 2,6 la sârbii din România.

De remarcat faptul că există asociere între condițiile de viață precare și familia extinsă, aceasta reprezentând un mijloc eficace de a supraviețui în condiții economice grele. Înrautățirea situației economice a unei mari părți a populației de rromi este de natură accentuată pentru menținerea familiei extinse.

I .2 STUDIU DE CAZ - COMUNITATEA DE RROMI DE LA KM.10 MUNICIPIUL BRĂILA

Comunitatea de rromi denumită generic „Colonia de la km 10” este situată în S-V municipiului Brăila, la aproximativ 10 km, pe drumul național 21 ce face legătura între Brăila și Slobozia. În partea de S a comunității se află fostul Combinat de Celuloză și

Hârtie, la V se află teren agricol, la N este poziționată stațiunea Lacu Sărat, iar la E este comuna Chiscani.

Inițial, aflată într-o zonă monoindustrială, destinația acestei colonii a fost aceea de locuințe de serviciu pentru muncitorii fostului Combinat Chimic de Celuloză și Hârtie Brăila. Odată cu trecerea la economia de piață, combinatul s-a dovedit nerentabil, fapt ce a dus la lichidarea acestuia, iar locuințele care deserveau salariații combinatului au trecut în anul 2002 în administrarea Consiliului Local Municipal Brăila.

În urma efectuării cercetării la fața locului am constatat existența atât a deprivării materiale cât și sociale.

Townsend (1979) este cel ce a utilizat între primii conceptul „deprivare”, sugerând definirea și măsurarea sărăciei ca deprivare, distincție între deprivarea materială și cea socială.

El definește termenul astfel: „deprivarea poate fi definită ca o stare observabilă și demonstrabilă de dezavantaj a familiei la comunitatea locală sau la întreaga societate sau națiune căreia un individ, o familie sau un grup îi aparține”.

Comunitatea are aproximativ 800 de membri de etnie romă constituiți în 164 de familii.

Am identificat următoarele forme de deprivări în această comunitate:

➤ **Sociale:**

- Lipsa școlilor
- Lipsa magazinelor
- Lipsa cinematografului
- Lipsa unui teatru
- Lipsa unui cabinet medical
- Lipsa de educație privind igiena familiei – mare parte din rromi nu se spală, nu-și spală îmbrăcămintea, aruncă hainele când se murdăresc

➤ **Materiale:**

- Lipsa apei potabile
- Lipsa canalizării
- Lipsa curentului electric – 30 % din totalul populației nu sunt racordați la rețeaua de curent electric
- Lipsa posibilităților privind încălzirea locuinței – 60 % din populația comunității au locuințele dotate cu sobe tip godin sau sobe de pământ

Zona de locuit este formată din: Blocul 114 cu 114 garsoniere și 12 case cu 48 de apartamente. Colonia de la km 10 este o comunitate aflată la o distanță mare de oraș ceea ce

determină ca accesul la serviciile sociale, culturale și educaționale să fie redus.

Modul de locuire al rromilor este caracterizat printr-o atitudine specifică, nu acordă importanță prea mare condițiilor de locuit.

Locuința rromilor, atât în ceea ce privește clădirea, curtea, cât și interiorul, dă impresia de lipsă de interes. Acest lucru nu s-ar datora atât lipsei de mijloace cât unei atitudini față de locuire: nu se investește efort în întreținerea și înfrumusețarea condițiilor de locuire.

Nivelul scăzut al resurselor nu trebuie ignorat și nici efectul unui proces demografic: impactul dintre natalitatea ridicată și condițiile limitate de locuire existente în comunitate. Densitatea de locuire este diferită datorită dimensiunilor mult mai mari ale familiei de rromi.

Situația locuirii la rromi este în mod special agravată în raport cu starea pe ansamblu a populației în principal din două motive:

- numărul mai mare de persoane pe locuință;
- starea locuinței, explicabilă atât prin veniturile mai scăzute ale populației de rromi cât și prin importanța mai scăzută acordată tradițional condițiilor de locuire.

Un aspect important al calității locuirii îl constituie lipsa dotărilor : **până la sfârșitul anului 2010, comunitatea va fi racordată la rețeaua de apă și canalizare, grație unui proiect implementat de UATM Brăila în parteneriat cu Grupul de Inițiativă Colonie Km 10.**

La nivelul comunității există următoarele statistici:

Familii de rromi în funcție de numărul de copii:

1 – 2 copii	5 %
3 - 5 copii	20 %
5 – 6 copii	65 %
7 - 8 copii	10 %

Situația rromilor în funcție de starea civilă:

Căsătorii civil	15 %
Căsătorii religios	20 % din cei căsătorii civil
Concubinaj	85 %

De remarcat că în familiile de rromi divorțul este mai rar întâlnit. Motivele ar putea fi următoarele:

- ◆ mai puține căsătorii legitime;
- ◆ respectarea tradiției care interzice divorțul.

Analele Universității Dunărea de Jos Galați, fasc. XX, Sociologie, nr. 5, 2010, pp. 80-99.

Situația rromilor în funcție de studii:

Absolvenți ciclul primar	25%
Absolvenți ciclul gimnazial	35 %
Absolvenți învățământ liceal	5 %
Absolvenți învățământ superior	-
Analfabeți	35 %

Școala reprezintă o resursă importantă atât profesional economică, cât și a modernizării modului de viață. Și invers, lipsa școlii este o piedică în schimbarea modului de viață, în adaptarea la condițiile social-economice aflate în schimbare rapidă.

Copiii din comunitate merg la Școala Generală nr.1 și la Grădinița nr.12, situate la aproximativ 15 Km, fiind nevoiți să se deplaseze cu tramvaiul care circulă din oră în oră. În prezent un număr de 22 de copii sunt la liceu.

Interesul scăzut pentru școală nu exprimă doar o atitudine specifică modului de viață al rromilor. Într-o măsură importantă ea este produsul sărăciei. Interesul scăzut pentru participarea școlară este determinat de:

- ◆ lipsa de îmbrăcăminte;
- ◆ lipsa sprijinului părinților;
- ◆ lipsa condițiilor necesare învățării (cărți, caiete etc.);
- ◆ lipsa unei atmosfere care să favorizeze studiul (locuințe supra-aglomerate).

Situația rromilor privind ocupația:

Au loc de muncă	10%
Beneficiază de ajutor social	60%
Nu au loc de muncă	30 %

Majoritatea membrilor comunității sunt asistați social, iar cei care nu beneficiază de legea 416/2001 privind venitul minim garantat, se ocupă cu activități de colectare a fierului vechi sau lucrează cu ziua în agricultură, dar numai pe perioada verii pentru a-și asigura minimumul de trai zilnic.

Procentul celor fără lucru este foarte ridicat datorită faptului că femeile sunt casnice, iar bărbații reclamă lipsa locurilor de

Analele Universității Dunărea de Jos Galați, fasc. XX, Sociologie, nr. 5, 2010, pp. 80-99.

muncă.

Comunitatea are mediator sanitar, Ion Marcela, care îndeplinește când este nevoie și sarcinile mediatorului școlar.

În ce privește accesul la serviciile medicale, sunt înscriși la medic de familie 30 % ,majoritatea merg la urgență. Deși unii beneficiază de ajutor social, din comoditate nu s-au înscris la medic de familie.

Singura instituție din comunitate este Capela “Sf.Nicolae”, amenajată într-un apartament.Capela acordă asistență filantropică și religioasă.Numărul celor care vin la biserică este în creștere continuă.

Singura modalitate de îmbunătățire a calității vieții acestei comunități o reprezintă elaborarea de proiecte de intervenție socială, economică asupra mediului și de habitat.

I.2.1 STUDII DE CAZ PERSONALIZATE - PRIMUL CAZ STUDIAT

Prezentarea problemelor

Adolescentul A.T. în vârstă de 17 ani este elev în clasa a X-a la un liceu din orașul Brăila, și locuiește împreună cu familia sa. Familia este tipic de rromi romanizați refuzând orice legătură cu etnia respectivă.

Mama A.V. în vârstă de 45 de ani este casnică, nu a lucrat niciodată ocupându-se doar de gospodărie. Își iubește foarte mult unicul fiu și intră în panică atunci când nu știe unde este, ce face sau cu cine este.

Tata A.M. în vârstă de 47 de ani, este maistru la o întreprindere din oraș, se ocupă doar cu serviciul, aduce bani în casă în rest îi place să privească la televizor și uneori să citească ziare.

Nu discută aproape deloc cu copilul (pe care îl iubește totuși), considerându-l „necopt” pentru discuții între bărbați. Relațiile dintre el și soție sunt reci, rezumându-se doar la discuții legate strict de gospodărie.

Adolescentul A.T. nu mai poate suporta această atmosfera rece, distantă din familie, lipsa de comunicare dintre părinți și dintre el și părinți. Dorește să poată avea și el ceva de spus măcar în ceea ce îl privește. O altă problemă importantă este aceea că ambii părinți consideră că modul în care își educă copilul este corect și nu doresc implicarea altei persoane în viața lor de familie.

Pentru a reuși să rezolve problema lui A.T. va trebui să rezolve mai întâi problema de comunicare cu părinții și apoi să-i obișnuiască să comunice între ei.

Istoricul problemei

Familia lui A.T. este o familie de tip tradițional în care soțul este liderul, aduce bani în casă, el hotărăște și decide pentru ceilalți, fără violență, soția acceptând această situație fără să i se pară ceva anormal. Copilul a trebuit dintotdeauna „să facă și să-i placă” doar ceea ce știu părinții că este bine pentru el, nu a avut responsabilități, nu i s-a cerut părerea nici măcar atunci când a fost înscris pentru a urma cursurile de liceu. A.T. nu este lăsat să participe la activități extrașcolare, la plimbare merge doar cu părinții, iar în excursii sau tabere nu a fost niciodată. Chiar și la programele de la televizor are acces doar cu acceptul părinților și doar la emisiunile considerate de aceștia ca fiind utile.

Familiile din cercul de prieteni ai părinților – puține la număr – au copii mai mari decât T., iar verișorii din partea tatălui sunt mai mici, de altfel se întâlnesc foarte rar și doar în prezența părinților. Datorită acestei situații A.T. a devenit anxios, nesigur pe el, închis în sine, nu vorbește decât dacă este absolut necesar, iar colegii de clasă l-au marginalizat unii considerând că ar avea un handicap psihic.

Evaluarea resurselor

A.T. este dezvoltat normal pentru stadiul său de viață atât din punct de vedere fizic cât și mental. Este afectat însă din punct de vedere emoțional, deoarece cu toate că își iubește părinții ar dori ca aceștia să se comporte în alt mod cu el, să poată avea prieteni, alții decât cei impuși de familie, să poată merge la plimbare, să poată spune fără frică ce-i place și ce nu îi place.

Din familia lărgită fratele mai mic al tatălui este foarte apropiat de A.T. și are o anumită influență asupra tatălui acestuia.

Contextul economico-social în care trăiește și se dezvoltă A.T. poate fi caracterizat prin ordine, disciplină, o educație autoritară. Situația financiară a familiei este bună, locuiesc într-un apartament de trei camere, bine întreținut și igienizat, mobilat corespunzător, A.T. având tot ceea ce îi este necesar din acest punct de vedere. Sistemul familial relaționează bine cu celelalte sisteme cu care intră în contact și anume: școală, sistemul sanitar, comunitate etc.

Pentru soluționarea acestui caz mama este o primă și importantă resursă, ea fiind mai cooperantă și mai înțelegătoare în ceea ce privește nevoile fiului său și de asemenea o punte de legătură cu tatăl. Fratele mai mic al tatălui poate constitui și el o resursă în acest caz deoarece îl iubește mult pe A.T. și nu prea este de acord cu modul de educație al fratelui mai mare.

De asemenea, poate într-o oarecare măsură să-l influențeze pozitiv pe acesta. O altă resursă o poate constitui faptul că tatăl nu

ar suporta un eșec pe plan școlar sau social al fiului său, acesta fiind un punct slab, tatăl neacceptând ideea că el poate greși în ce privește educația lui A.T.

Evaluarea primară

Problema adolescentului în linii mari, poate fi definită ca o problemă de comunicare, de relaționare între părinți și copil. Pe lângă aceasta însă mai apar o serie de probleme cum ar fi faptul că nici părinții între ei nu comunică suficient, că tatăl nu este dispus să cedeze din autoritatea sa și că mama consideră aceste lucruri ca fiind normale.

Rezolvării acestor probleme i se opune „sistemul tată” care este un sistem închis și rigid, puțin dispus să accepte schimbarea.

Roluri

Scopul clientului A.T. este acela de a reuși să comunice în mod normal cu părinții săi să poată spune ce gândește, ce dorește, să se poată comporta adecvat vârstei.

Scopul asistentului social – al consilierului – este acela de a arăta familiei că un „copil bun” se poate educa și în alt mod, că a comunica și a-ți asculta propriul copil nu înseamnă slăbiciune din partea părinților.

După o primă întrevedere cu A.T. și mama acestuia avută în cabinetul asistentului social în care s-au evaluat atât problema de fond cât și celelalte probleme, resursele, obstacolele ce pot fi întâmpinate s-a stabilit de comun acord (mama, A.T. și consilierul) să încerce împreună rezolvarea problemelor printr-o intervenție planificată pe o durată minimă de șase luni, perioadă în care vor avea întâlniri de două ori pe săptămână.

Planul de intervenție

Ca metodă principală de intervenție se folosește consilierea. Aceasta se va desfășura în ședințe individuale (adolescent, mamă, tată, fratele tatălui) și în grup. În cadrul ședințelor de consiliere se va apela la tehnicile de socioterapie familială, prin care membrii familiei se vor obișnui să se asculte unii pe alții, să se înțeleagă și în final să-și poată transmite absolut tot ce gândesc sau doresc. În cadrul ședințelor de consiliere asistentul social, sugerează mai întâi mamei și lui A.T. ca atunci când se întâlnesc să-și povestească pe rând întâmplările de peste zi, ce anume i-a bucurat sau supărat și ce și-ar fi dorit.

În timp a fost cooptat și tatăl la ședințele de consiliere și i s-a sugerat să procedeze în același mod cu soția și copilul, să petreacă mai mult timp cu A.T., discutând diverse lucruri de la cele mai banale până la probleme importante.

Fratele tatălui a fost rugat să inițieze diverse activități distractive în familie, de petrecere a timpului liber, obișnuindu-și fratele să petreacă mai mult timp cu propriul copil.

Evaluarea planului de intervenție și a rezultatelor

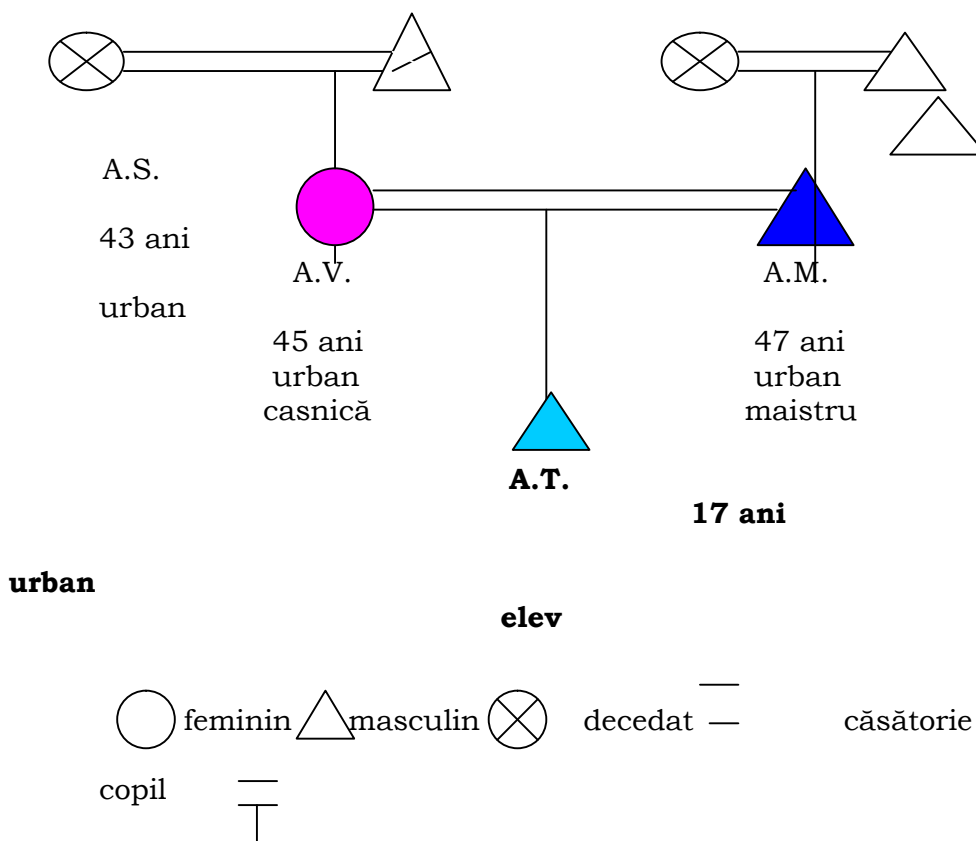
Planul de intervenție a fost bine ales, iar după ce s-a reușit cooptarea tatălui în acest proces, prin efortul comun al familiei situația afectivă și emoțională s-a ameliorat.

Părinții au înțeles că fiul se poate descurca și singur, că este suficient „de mare” pentru a avea încredere în personalitatea lui.

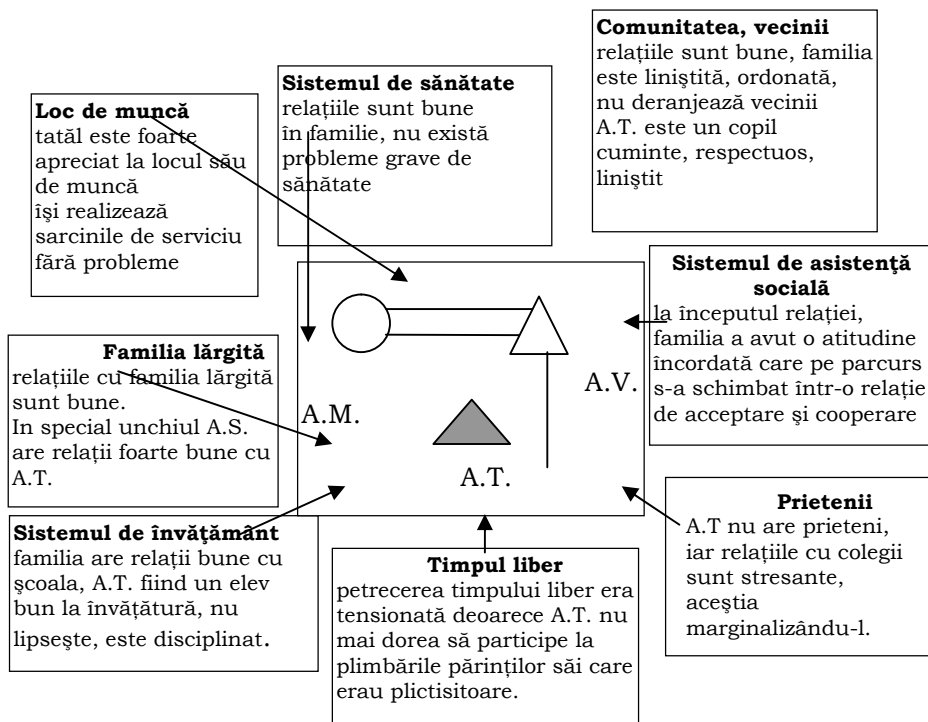
A.T. a devenit la rândul său mai încrezător în propriile puteri, numai este atât de anxios și a început să relaționeze mult mai ușor cu colegii de clasă și profesorii, nu mai este retras și închis în sine.

Totuși, vor mai fi necesare câteva ședințe de consiliere de grup pentru a se întări aceste noi abilități de comunicare dobândite de familia lui A.T.

Genograma familiei copilului A.T. (Structura familiei și relațiile din interiorul ei)

ECOMAPA - HARTA ECO -FAMILIEI COPILULUI A.T.

AL DOILEA CAZ STUDIAT

L.M. 6 ani, sex masculin

Data nașterii: 21.08.2004

Domiciliul familiei: Colonia de la km 10 Brăila, într-o garsonieră, insalubră, fără geamuri, căldură și curent electric. Acest spațiu este ocupat fără forme legale.

Situația socio-economică a familiei:

Tata L.C.: decedat când M. avea 1 an.

Mama L.D.: 46 ani, 7 clase, fără ocupație, alcoolică.

Din căsătoria celor doi au rezultat 5 copii: 2 decedați și 3 minori. Dintre minori o fetiță, L.A. de 9 ani ocrotită într-o casă de copii, un băiat L.D. de 10 ani, ocrotit într-un cămin spital și L.M. 6 ani aflat în centru de plasament. Mama întreține o relație de

Analele Universității Dunărea de Jos Galați, fasc. XX, Sociologie, nr. 5, 2010, pp. 80-99.

concubinaj cu un bărbat D.V. în vârstă de 52 de ani, fără studii, fără ocupație, fără venituri, alcoolic.

Cum a ajuns L.M. în centrul de plasament?

Doi locatari ai unui bloc vecin au solicitat ajutor pentru minorul M. Copilul fusese găsit pe o vreme rece, dormind direct pe pământ, înconjurat de mai mulți câini. Cei doi vecini au relatat că l-au mai văzut însoțit de câini, murdar și sumar îmbrăcat.

La internare în centrul de plasament copilul prezenta echimoza ochiului drept, degerături ale degetelor de la picioare, fiind subponderal cu sechele de rahitism. Comunicarea cu el era defectuoasă, refuza să răspundă sau răspundea monosilabic, voce astenică, mimica feței era una de timorare, teamă, suspiciune. Primele informații au fost foarte sărace, se refereau strict la nume, la vârsta pe care o declara de patru ani, vagi relatări despre mamă.

Evoluție

Primele zile au fost extrem de dificile atât pentru copil cât și pentru personal. Din cauza degerăturilor ce determinau incapacitatea deplasării trebuia dus în brațe la toaletă, masă sau diferite activități. Își ascundea lucrurile murdare sub cearceaf, mânca foarte urât, vorbea foarte urât, expresia feței devenind dintr-o dată foarte mobilă. Când era agresat (aprecierea îi aparține deoarece și cele mai inofensive gesturi îl speriau) se apăra mușcându-i pe copii.

Aproximativ 10 zile evoluția a fost lentă și primele semne de ameliorare s-au constatat în planul recuperării motorii. Treptat a început să meargă destul de necoordonat, cu mișcări parazite (aruncarea piciorului, poziția corpului-apecat în față, grimase ale feței). În urma masajului, a gimnasticii și exercițiului zilnic a ajuns să meargă aproape normal.

În plan psiho-pedagogic, prima treaptă a constituit-o stabilirea unui contact într-o terapie individuală. S-a identificat astfel faptul că avea o memorie foarte bună, că se exprima – numai cu persoanele ce-l securizau afectiv – corect, coerent. Vocabularul lui arăta că în plan informațional avea noțiuni pe care le vehicula cu siguranță. Jocurile de construcție, desenul, jocurile foarte vii colorate constituiau puncte de interes în cabinetul psihologic, dar și metode de dezvoltare și cunoaștere pentru investigator.

A început să se îmbunătățească relaționarea cu ceilalți copii, preferențial. Continua să stea foarte mult singur sau să privească la televizor desene animate.

După două săptămâni a oferit primele repere privind locul unde ar putea fi găsită mama. Se face identificarea domiciliului și a

familiei. Copilul, însoțit de asistenta socială merge la adresa indicată cu aproximație. Astfel este găsită mama și concubinul acesteia în garsonieră. Hrana era pregătită pe focul făcut din cartoane în mijlocul camerei. Dormeau pe jos într-un „pat” făcut din haine vechi. Totul era de neînchipuit: insalubritate, mizerie, sărăcie. Concubinul zăcea foarte bolnav.

Adusă la centrul de plasament mama a oferit primele informații. S-a aflat astfel că L.M. este născut la 21.08.2004, că nu are acte de stare civilă, nu a fost școlarizat. Referitor la tatăl copilului a prezentat certificat de deces. L.M. era singurul copil pe care l-a păstrat lângă ea în special din cauza lipsei certificatului de naștere. Tot din această cauză nu a beneficiat de alocație și pensie de urmaș.

Rezolvarea cazului

Evoluția lui L.M. a fost spectaculoasă. Recuperarea motorie s-a făcut în totalitate. Se joacă cu ceilalți copii fără dificultate. Se descurcă bine cu aspectele de igienă personală, își păstrează curate hainele, știe să facă patul și curățenie în cameră. La masă se comportă civilizată, la fel și în prezența adulților. Participă la activități gospodărești ușoare. Și-a făcut câțiva prieteni de care este foarte atașat și se manifestă față de ei cu multă afecțiune. A început programul educativ de pregătire pentru școală. Manifestă multă perseverență, scrie deja primele litere, este conștiincios cu temele, curios și își dorește mult să învețe să scrie și să citească.

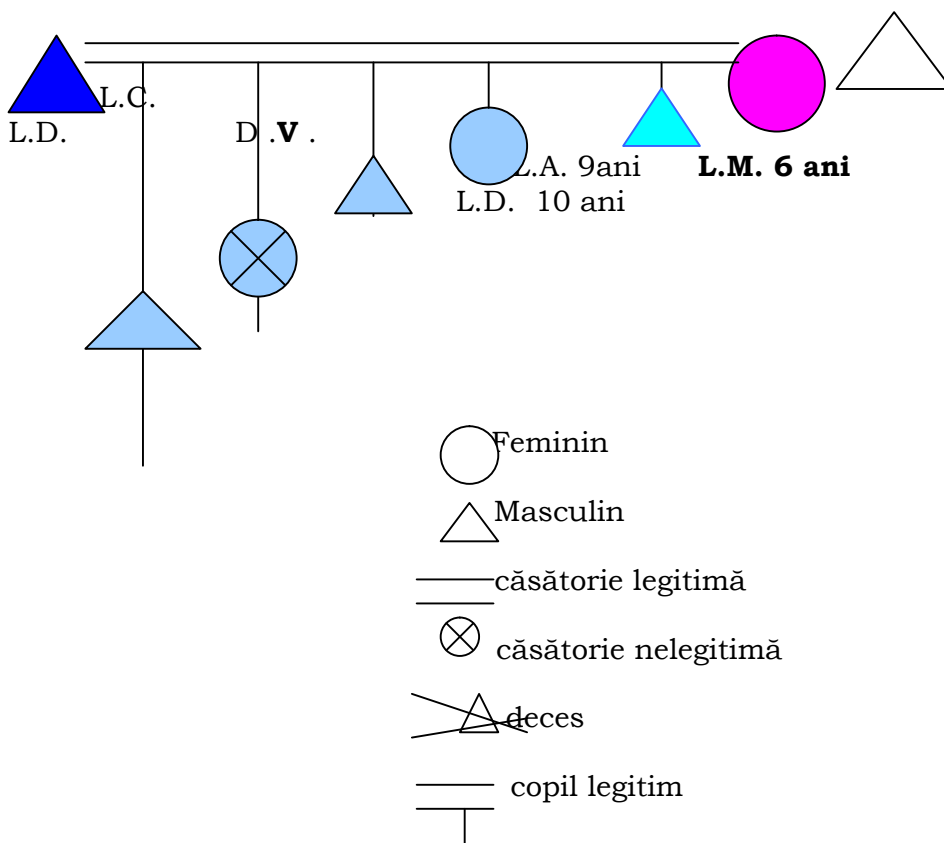
Mama a dispărut de la adresa cunoscută în urma decesului concubinului.

Soluția

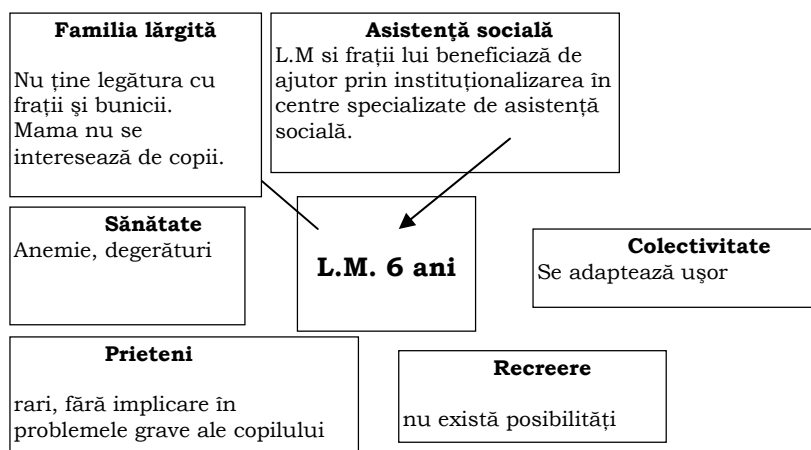
- ◆ înregistrare tardivă – pentru a i se da o identitate; un proces destul de complex care va necesita timp;
- ◆ continuarea programului instructiv-educativ, cu scopul final de înscriere la școală;
- ◆ atunci când va avea documentele de stare civilă și va fi recuperat total privind independența (sub aspectul autonomiei personale) va fi internat într-o instituție rezidențială sau va fi încredințat unei familii în plasament.

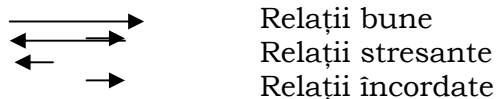
**Genograma familiei copilului L.M.
(Structura familiei și relațiile din interiorul ei)**

ECOMAPA - HARTA ECO FAMILIEI COPILULUI L.M.

Legenda:

CONCLUZII

Între minoritățile etnice din trecutul românesc, una din cele mai însemnate prin număr, rosturi sociale și specific cultural au fost rromii. Prezenți în spațiul istoric românesc de la sfârșitul secolului al XIV-lea, rromii au ocupat un rol neîndoielnic subordonat, nu însă și neglijabil în evoluția țărilor române, apoi a României, până în zilele noastre, când se impun ca o preocupare majoră pentru societatea românească.

Studii variate și relativ numeroase cu privire la rromi nu au lipsit în trecut, începând cu lucrarea care le-a fost consacrată de Mihail Kogălniceanu în 1837, aceste studii nu au cuprins însă decât aspecte limitate ale domeniului.

Multă vreme, în România nu a existat o politică specială față de rromi.

Conceptul de marginalizare face parte din aflulul de noțiuni care au intrat în România în discursul verbal (după Revoluția din decembrie 1989). O serie de persoane, instituții, grupuri sau simboluri au fost declarate sau s-au autodeclarat marginalizate în regimul socialist. În raport cu alte țări europene, chiar și România s-a considerat marginalizată, motiv pentru care și-a propus ca punct final al perioadei de tranziție, intrarea în Europa.

Pentru a EVIDENȚIA realitatea din teren am efectuat un studiu practic constatativ cu privire la comunitatea de rromi din cadrul „Coloniei de la km 10 – Brăila“.

Comunitatea de rromi denumită generic „Colonia de la km 10” este situată în S-V municipiului Brăila, la aproximativ 10 km, pe drumul național 21 ce face legătura între Brăila și Slobozia. În partea de S a comunității se află fostul Combinat de Celuloză și Hârtie, la V se află teren agricol, la N este poziționată stațiunea Lacu Sărat, iar la E este comuna Chiscani.

Inițial, aflată într-o zonă monoindustrială, destinația acestei colonii a fost aceea de locuințe de serviciu pentru muncitorii fostului Combinat Chimic de Celuloză și Hârtie Brăila. Odată cu trecerea la economia de piață, combinatul s-a dovedit nerentabil, fapt ce a dus la lichidarea acestuia, iar locuințele care deserveau salariații combinatului au trecut în anul 2002 în administrarea Consiliului Local Municipal Brăila.

În urma efectuării cercetării la fața locului am constatat existența atât a deprivării materiale cât și sociale.

Comunitatea are aproximativ 800 de membri de etnie romă constituiți în 164 de familii.

Am identificat următoarele forme de deprivări în această comunitate:

➤ **Sociale:**

- Lipsa școlilor
- Lipsa magazinelor
- Lipsa cinematografului
- Lipsa unui teatru
- Lipsa unui cabinet medical
- Lipsa de educație privind igiena familiei – mare parte din romi nu se spală, nu-și spală îmbrăcămintea, aruncă hainele când se murdăresc.

➤ **Materiale:**

- Lipsa apei potabile
- Lipsa canalizării
- Lipsa curentului electric – 30 % din totalul populației nu este racordată la rețeaua de curent electric
- Lipsa posibilităților privind încălzirea locuinței – 60 % din populația comunității au locuințele dotate cu sobe tip godin sau sobe de pământ.

Zona de locuit este formată din: Blocul 114 cu 114 garsoniere și 12 case cu 48 de apartamente. Colonia de la km 10 este o comunitate aflată la o distanță mare de oraș ceea ce determină ca accesul la serviciile sociale, culturale și educaționale să fie redus.

Modul de locuire al romilor este caracterizat printr-o atitudine specifică, nu acordă importanță prea mare condițiilor de locuit.

Locuința romilor, atât în ceea ce privește clădirea, curtea, cât și interiorul, dă impresia de lipsă de interes. Acest lucru nu s-ar datoră atât lipsei de mijloace cât unei atitudini față de locuire: nu se investește efort în întreținerea și înfrumusețarea condițiilor de locuire.

Din păcate, nu există ample programe de intervenție și asistență socială în beneficiul acestei comunități, lipsa de programe sociale și educaționale, analfabetismul crescut și dependența față de accesul la legea 416/ 2001–venitul minim garantat face această comunitate defavorizată.

Primul pas pozitiv în beneficiul acestei comunități îl reprezintă implementarea proiectului „**PROGRAMUL DE**

INTERVENȚII PRIORITARE PENTRU COMUNITĂȚI ROME", derulat de către Primaria Brăila având ca finanțator Fondul român de dezvoltare socială.

Bibliografie

- Alexandrescu, Gabriela, 2004, *Tradiții ale rromilor din spațiul românesc*, București.
- Burtea, Vasile, 2002, *Rromii în sincronia și diacronia populațiilor de contact*, Editura Lumina Lex, București.
- Chelcea, Septimiu, 2004, *Metodologia cercetării sociologice*, București, Ed.Economică, Ediția a II-a.
- Petcuț, Petre; Grigore, Delia; Sandu, Mariana, 2003, *Istoria și Tradițiile Rromilor*, Editura ROMEDIA, București.
- Potra, George, 1993, *Contribuții la istoricul țiganilor din România*, Editura Științifică.
- Zamfir, Elena și Cătălin, 1993, *Țiganii între ignorare și îngrijorare*, București, Editura Alternative.
- Zamfir, Elena; Preda, Marian; Dan, Adrian, 2003, *Surse ale excluziunii sociale în România*. Raport final, Universitatea București, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, București.
- Revista Calitatea Vieții*, vol. XII, nr. 1- 4, 2001.
- *** Recensământul populației și locuinței din 1992.
- *** Recensământul populației și locuinței din 18 - 27 martie 2002.
- www.arhivelenationale.ro
- www.asistentasociala.ro
- www.rroma.ro